

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
ข้อมูล ณ วันที่ ๘ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสุทันยา ชูมณี

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๔๒๘ หมู่ที่ ๘ ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๒๔๐

โทรศัพท์ .. ๐๘๔-๗๔๖๕๓๔๕.....Facebook ...Sutanya Chumanee ... Line

เกิด พ.ศ. ๒๕๐๙ ปัจจุบันอายุ ๕๙ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี

สถาบันการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคทุ่งสง

คณะ/สาขาวิชา สาขารัฐศาสตร์

๖. อาชีพปัจจุบัน

☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ ผู้ใหญ่บ้าน ม.๘ ต.ปริก อ.ทุ่งใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๔๕๐,๐๐๐..... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ปาล์มน้ำมัน

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้การปลูกปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่ ๑๐ ไร่ ดำเนินกิจกรรมการปลูกปาล์มน้ำมัน ตั้งแต่การเตรียมการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน การปลูกพืชร่วมปาล์ม(โกโก้) การผลิตปุ๋ยอินทรีย์-ชีวภาพเพื่อลดต้นทุนการผลิต การผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืช การตรวจวิเคราะห์ดินและใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การวางระบบน้ำในแปลง เพื่อให้มีผลผลิตตลอดทั้งปี เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงาน สำหรับเกษตรกรที่สนใจการปลูกปาล์มน้ำมัน

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๕...ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานที่ ๑ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์-ชีวภาพ ในสวนปาล์มน้ำมัน

ฐานที่ ๒ การจัดการสวนปาล์มน้ำมัน ตั้งแต่การเลือกพื้นที่เหมาะสมในการปลูก เลือกสายพันธุ์ การดูแลรักษา การใส่ปุ๋ยและวางระบบน้ำ การเก็บเกี่ยว

ฐานที่ ๓ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์-ชีวภาพ ใช้เองเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต

ฐานที่ ๔ การปลูกโกโก้ร่วมปาล์มน้ำมัน

ฐานที่ ๕ การแปรรูปโกโก้

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- การจัดการสวนปาล์มน้ำมัน
- การลดต้นทุนการผลิต

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน หลักสูตร ประกอบด้วย

- ทฤษฎีใหม่/เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรผสมผสาน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน หลักสูตร ประกอบด้วย

- การแปรรูปผลโกโก้สดเป็นผงโกโก้ โกโก้ nibs (Cocoa nibs)
- การทำบัญชีต้นทุนอาชีพ บัญชีครัวเรือน
- การขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา
- การจัดการโรคและศัตรูพืชในแปลงปาล์มน้ำมัน

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การปลูกพืชร่วมปาล์มน้ำมัน(โกโก้) ศพก.ทุ่งใหญ่ มีการปลูกพืชร่วมในปาล์มน้ำมัน เพื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จากโกโก้ ทำไมมีรายได้เพิ่มขึ้นในช่วงที่ยังไม่ถึงรอบตัดผลผลิตปาล์มน้ำมัน เกษตรกรก็จะมีรายได้จากผลโกโก้ แต่การปลูกโกโก้ในบางพื้นที่แห่งขาดรับซื้อและการจัดการที่ดี ศพก.จึงมีการเปิดจุดรวบรวมรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกใน ศพก.และเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง โดยจะรับซื้อโกโก้เดือนละ ๒ ครั้ง สร้างรายได้เสริมช่วงราคาปาล์มตกต่ำ และสามารถเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในสวนปาล์มน้ำมันซึ่งเป็นพืชเชิงเดี่ยว

โกโก้เป็นไม้ผลที่เก็บเอาเมล็ดไปทำผงโกโก้และช็อกโกแลต เป็นพืชเขตร้อน ปลูกง่าย ปลูกได้ทุกพื้นที่ของประเทศไทย เป็นพืชที่ชอบหน้าดินลึก ขึ้น และระบายน้ำดี เป็นพืชที่ทนแล้งได้นาน ๓-๕ เดือน และสามารถทนน้ำท่วมได้นานถึง ๕ เดือน

ลักษณะของต้นโกโก้

โกโก้มีต้นสูงประมาณ ๓-๘ เมตร ถ้าปล่อยให้โตเต็มที่ไม้ตัดแต่งกิ่งอาจจะสูงถึง ๑๓เมตร โกโก้ให้ผลผลิตเร็วหลังปลูกแค่ ๒-๓ ปีก็เริ่มให้ผล และถ้าดูแลดีโกโก้จะให้ผลนาน ๓๐-๕๐ ปี

พันธุ์โกโก้

ในต่างประเทศมีโกโก้หลายสายพันธุ์ แต่ที่ปลูกได้ผลดีและเป็นที่ยอมรับในเมืองไทยหลักๆ มีอยู่ ๒ สายพันธุ์ คือ ลูกผสมชุมพร ๑ ผลสุกสีเหลือง กับพันธุ์ลูกผสม IM๑ ผลสุกสีแดง

การขยายพันธุ์

สามารถทำได้ทั้งการตอน ตัดตา ทาบกิ่ง แต่ที่นิยมมากที่สุดคือการเพาะเมล็ด เพราะไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องกลายพันธุ์ วิธีการปลูกด้วยเมล็ดให้เพาะพันธุ์ไว้ก่อน ๖-๘ เดือน จะได้ต้นโกโก้ที่มีรากสมบูรณ์จำนวนมาก พอและรากยังไม่แก่เกินไป เหมาะกับการนำไปปลูกลงแปลง จะได้โกโก้ที่โตเร็วและอัตราการรอดสูง

วิธีปลูกโกโก้

ส่วนการปลูกเป็นพืชแซม ให้ปลูกห่างจากโคนต้นพืชหลักอย่างน้อย ๒ เมตร และระยะห่างระหว่างต้นโกโก้ไม่น้อยกว่า ๓ เมตร เช่น สวนมะพร้าวที่ปลูกระยะห่าง ๙ เมตร ก็สามารถปลูกแซมโกโก้ระหว่างแถวมะพร้าว ๒ ต้น เป็นต้น

วิธีปลูกให้ขุดหลุมขนาด ๓๐x๓๐ ลึก ๓๐ เซนติเมตร รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก แล้วนำต้นโกโก้ลงปลูก โกโก้ต้นเล็กชอบน้ำ แต่ทนแสงแดดได้เพียง ๓๐% การปลูกโกโก้จึงต้องคอยให้น้ำสัปดาห์ละ ๒ ครั้ง และต้องมีพืชพี่เลี้ยงช่วยพรางแสง หรือต้องทำร่มเงาพรางแสงให้ รอจนต้นโกโก้โตเต็มที่จึงจะสามารถรับสภาพแสงแดดจัดได้

การใส่ปุ๋ย

โกโก้โตเร็ว ไม่ค่อยมีศัตรูพืชรบกวน วิธีดูแลก็ง่ายโดยใส่ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีให้พอกับที่ต้นโกโก้ต้องการ

ต้นโกโก้เล็ก ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ๐.๕-๑.๐ กิโลกรัมต่อต้นต่อปี ร่วมกับปุ๋ยเคมี ๑๕-๕-๕, ๑๖-๘-๘ อัตรา ๔๐-๑๐๐ กรัมต่อต้นต่อปี

ต้นโกโก้ที่ให้ผลผลิตแล้ว ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ๐.๕-๑.๐ กิโลกรัมต่อต้นต่อปี ร่วมกับปุ๋ยเคมี ๑๕-๕-๑๕, ๑๕-๕-๒๐ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑๐๐ กรัมต่อต้นต่อปี โดยแบ่งใส่ ๒ ครั้งช่วงต้นในและปลายฝน

โรคและแมลง

โรคแมลงและศัตรูของโกโก้มีน้อยมาก แมลงไม่ค่อยกัดกิน ที่เจอมากจะเป็นหนอนเจาะต้นและกระรอกที่ชอบมากินผลหุ้มของโกโก้ ส่วนโรคที่อาจเป็นได้ก็คือโรคผลเน่า โรคกิ่งแห้ง โรคไหม้ และแอนแทรคโนส ถ้าเกิดโรคใดโรคหนึ่งให้ตัดกิ่งและเก็บผลที่เป็นโรคไปเผาทำลาย และตัดแต่งกิ่งให้โปร่งเพื่อให้แสงและอากาศถ่ายเทได้สะดวก

การตัดแต่งกิ่ง

ควรดูแลตัดแต่งกิ่งโกโก้ให้โปร่งโล่ง กิ่งที่ควรตัดออกคือกิ่งเตี้ยระดับต่ำกว่า ๐.๕ เมตร กิ่งกระโดง กิ่งที่คดงอ กิ่งที่เปื่อยชืดกัน กิ่งที่โน้มลงดินมาก กิ่งที่ฉีกหักไม่สมบูรณ์ ตัดแต่งแล้วควรเหลือกิ่งประมาณ ๓-๔ กิ่งรอบลำต้น

ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการตัดแต่งกิ่ง คือ ตัดแต่งครั้งใหญ่ช่วงปลายฤดูร้อนก่อนฤดูฝน และตัดแต่งกิ่งซ้ำอีกครั้งปลายฤดูฝน

เกษตรกรผู้สนใจสามารถเข้ามาเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน ภายในพื้นที่แหล่งเรียนรู้ของ ศพก. ได้ทุกวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ โดยสามารถติดต่อล่วงหน้าได้ทาง facebook Bim KokoaFarm หรือ โกโก้ ฟาร์ม Kokoa Famu หรือติดต่อผ่านหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งใหญ่

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

๑) การรับฟังและแลกเปลี่ยนข้อมูล

-ผู้แทนเกษตรกรจากแปลงใหญ่ และ ศพก. ได้นำเสนอข้อมูลสถานการณ์การผลิต ปัญหาอุปสรรคและความต้องการในพื้นที่

-หน่วยงานภาครัฐ (เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด, พัฒนาที่ดิน, ปศุสัตว์, ประมง ฯลฯ) รับฟังข้อมูลจริงจากพื้นที่เพื่อประกอบการจัดทำแผน

๒) การร่วมกำหนดเป้าหมายและแนวทาง

-มีการ ระดมความคิดเห็นแบบมีส่วนร่วม เพื่อกำหนดกิจกรรมและเป้าหมายที่ตอบโจทย์พื้นที่ เช่น การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร หรือเชื่อมโยงตลาด

-เกษตรกรมีโอกาสเสนอแนวทางหรือกิจกรรมที่ต้องการให้รัฐสนับสนุนโดยตรง เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมองค์ความรู้ หรือเทคโนโลยี

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

เพื่อให้การดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้มีการประชุมบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของพื้นที่ กำหนดกิจกรรมและโครงการที่สอดคล้องกับศักยภาพของเกษตรกร พร้อมจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณร่วมกัน มีแนวทางในการพัฒนาการปลูกพืชปลอดภัย การลดการพึ่งพาสารเคมี การใช้ปุ๋ยหมักปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร แผนปฏิบัติการที่จัดทำจะเป็นแนวทางให้ทุกภาคส่วนดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ให้มีความมั่นคงและยั่งยืน

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำ การเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เริ่มต้นจากผลผลิตไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับดินฟ้าอากาศ รายได้ไม่มั่นคง ต้นทุนสูง รายได้ต่ำ ขาดข้อมูลที่ แม่นยำในการวางแผนการผลิต จึงสนใจเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจากภาครัฐ และเริ่มได้รับความรู้จากหน่วยงาน ส่งเสริม เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร หน่วยงานอื่นๆ รวมถึงมหาวิทยาลัยในพื้นที่ จึงจัดตั้งเป็นศพก. จนเกิดผล สำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างในการให้ความรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่ จนทำให้สามารถปรับปรุง คุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัวให้ดีขึ้น สร้างมาตรฐานสินค้าเพื่อรองรับตลาดที่ต้องการผลผลิตที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำ เทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาสำคัญอย่างแรก คือ สภาพอากาศเปลี่ยนแปลงบางปีฝนไม่ตกต้องตามฤดู ทำให้พืชผลเสียหาย เกษตรกรจึงต้องจัดการน้ำ

ดินเสื่อมสภาพ เพราะการปลูกพืชชนิดเดิมมาเป็นเวลานานจึงมีการปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยชีวภาพ และ ปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อฟื้นฟูดิน

แรงงานในภาคเกษตรขาดแคลน เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรต้องเปลี่ยนชนิดพืช จากยางพารา ไปเป็นปาล์มน้ำมัน

การระบาดของโรคและศัตรูพืช ยางพาราซึ่งเป็นพืชหลักของเกษตรกร ปัจจุบันพบปัญหาการระบาดของ โรคทำให้ต้นยางพารายืนต้นตาย หรือมีปริมาณผลผลิตที่ลดน้อยลง ทำให้เกษตรกรต้องเปลี่ยนชนิดพืชไป ปลูกปาล์มน้ำมัน

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การปลูกโกโก้เป็นพืชร่วมระบบวนเกษตร (Agroforestry System)

ใช้หลักการทางนิเวศวิทยา (ecological principles) ในการจัดการพื้นที่เพาะปลูกหลายชนิดร่วมกัน โดยโกโก้เป็นพืชที่ชอบร่มเงา ส่วนปาล์มน้ำมันเมื่อยังมีอายุน้อย (๕-๑๐ ปี) ยังมีพุ่มไม้แน่นมาก จึงเหมาะกับการปลูกโกโก้ร่วม และช่วยรักษาความชื้นในดิน ลดวัชพืช และลดการพังทลายของดิน

มีการใช้ระบบน้ำแบบสปริงเกอร์เพิ่มความชื้นดิน ช่วยควบคุมความชื้นและมีปริมาณผลผลิตที่ต่อเนื่องตลอดทั้งปี

ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีอย่างเหมาะสมตามระยะการเจริญเติบโตของโกโก้และปาล์ม

บันทึกข้อมูลการปลูก การให้น้ำ ใส่ปุ๋ย และผลผลิตในแต่ละรอบ

จัดทำข้อมูลในการปลูกร่วม และการดูแลพืชทั้งสองชนิดในระบบเดียวกันให้แก่สมาชิกและผู้สนใจ รวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกโกโก้ และเปิดจุดรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรในกลุ่ม

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การปลูกโกโก้ร่วมในสวนปาล์มน้ำมันช่วงที่ต้นปาล์มยังมีอายุน้อย (ประมาณ ๕-๑๐ ปี) เป็นช่วงที่พุ่มใบของปาล์มยังไม่หนาทึบ ทำให้แสงแดดสามารถส่องถึงพื้นดินได้เพียงพอสำหรับการเจริญเติบโตของโกโก้ ซึ่งโกโก้เป็นพืชที่ต้องการร่มเงาในระดับปานกลาง การปลูกร่วมกันจึงเป็นการใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า นอกจากนี้ ร่มเงาของโกโก้ยังช่วยรักษาความชื้นในดิน ลดการระเหยของน้ำ และทำให้ไม่ต้องรดน้ำบ่อย อีกทั้งต้นโกโก้ยังสามารถช่วยคลุมดิน ลดการเจริญเติบโตของวัชพืช และลดการพังทลายของดินจากแรงฝนและลมได้อีกด้วย ส่งผลให้โครงสร้างดินดีขึ้นและส่งเสริมการเจริญเติบโตของปาล์มน้ำมันในระยะยาว เป็นระบบเกษตรแบบยั่งยืนที่เพิ่มผลผลิตและรายได้ให้เกษตรกรในพื้นที่เดียวกัน.

การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเป็นแนวทางการจัดการธาตุอาหารพืชที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ปุ๋ยอินทรีย์ช่วยปรับปรุงโครงสร้างดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุ และส่งเสริมการเจริญของจุลินทรีย์ในดิน ทำให้ดินร่วนซุยและอุ้มน้ำได้ดี ส่วนปุ๋ยเคมีให้ธาตุอาหารพืชอย่างรวดเร็ว เหมาะกับช่วงที่พืชต้องการสารอาหารเร่งด่วน การใช้ร่วมกันจะช่วยให้พืชได้รับธาตุอาหารอย่างสมดุล ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้ ช่วยประหยัดต้นทุนและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังส่งเสริมสุขภาพดินในระยะยาว ทำให้พืชแข็งแรง เจริญเติบโตดี และให้ผลผลิตสูงอย่างต่อเนื่อง.

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

มีการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเป็นวิธีการที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใส่ปุ๋ยให้เหมาะสมกับความต้องการของพืชและสภาพแวดล้อมของดินในแต่ละแปลง โดยสนับสนุนให้แปลงสมาชิกทำการตรวจวิเคราะห์ดินเป็นประจำทุกปีทั้งจากชุดตรวจดิน หรือส่งให้พัฒนาที่ดินตรวจให้

สนับสนุนการใช้สารชีวภัณฑ์ไตรโคเดอร์มา เพื่อช่วยป้องกันรักษาโรคที่เกี่ยวกับเชื้อรา เช่น กาโนเดอร์มา มีการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อใช้ในแปลงของสมาชิกโดยการสนับสนุนหน่วยซื้อจากสำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งใหญ่เป็นประจำ

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒...ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ปาล์มน้ำมัน..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒)โกโก้..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๘.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๓) พื้นที่ปลูกจำนวน.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) จำนวน.....(ตัว)

๓.๒) จำนวน..... (ตัว)

๓.๓) จำนวน..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๑) สินค้า.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ...ปาล์มน้ำมัน..... เป็นเงิน.....๑๒,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒)โกโก้..... เป็นเงิน.....๑,๐๐.....บาท/ไร่

๑.๓) เป็นเงิน.....บาท/ไร่

๑.๔) เป็นเงิน.....บาท/ไร่

๑.๕) เป็นเงิน.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๑๓,๐๐๐.....บาท/ไร่

รายได้๒๕,๐๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

- ๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ

.....
เฉลี่ยรายได้วันละ.....-.....บาท/วัน

- ๓) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ปาล์มน้ำมัน โกโก้

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....บาท/สัปดาห์

- ๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ปาล์มน้ำมัน โกโก้

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๒๐,๐๐๐.....บาท/เดือน

- ๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ

.....
เฉลี่ยรายได้ปีละ.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

-เพิ่มความรู้และทักษะด้านการเกษตรสมัยใหม่

-การลดต้นทุนการผลิต

-การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในการผลิตปาล์มน้ำมัน

เพิ่มรายได้ จากการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน

การจัดการน้ำ มีการใช้ระบบน้ำในสวนปาล์มน้ำมันเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิต สามารถวางแผนการ

ใส่ปุ๋ยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สร้างเครือข่ายเกษตรกร ให้ชุมชนมีพื้นที่แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ มีการประชุมร่วมกัน
ของสมาชิกตลอดทั้งปี

ยกระดับเศรษฐกิจชุมชน แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร(โกโก้)ของสมาชิก และเกษตรกรในพื้นที่

เป็นแหล่งเรียนรู้แบบครบวงจร ตั้งแต่การผลิตจนถึงการตลาด

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรไม่เพียงแต่พัฒนาทักษะส่วนบุคคล แต่ยังช่วย
ยกระดับชุมชนและภาคเกษตรกรรมโดยรวม ทำให้เกษตรกรสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพ
อากาศและตลาดได้ดีขึ้น ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

- ๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร
- ทำปุ๋ยหมักใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต และขายให้แก่สมาชิก และเกษตรกรทั่วไป
 - แปรรูปโกโก้ จากเกษตรกรแบบครบวงจรตั้งแต่เก็บเกี่ยวผล หมักเมล็ดตากแห้ง แปรรูปและจำหน่าย
- ๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)
- ทำปุ๋ยหมักใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต และขายให้แก่สมาชิก และเกษตรกรทั่วไป
 - เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในสวนปาล์มน้ำมัน

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

สามารถส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการปลูกปาล์มน้ำมันให้แก่เกษตรกรในพื้นที่อำเภอทุ่งใหญ่ ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากอำเภอทุ่งใหญ่อยู่ในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงจากการปลูกยางพาราไปเป็นปาล์มน้ำมัน ศพก. ทุ่งใหญ่ จึงเป็นทั้งที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ รวมถึงเทคนิคต่างๆในการให้ปุ๋ย การบำรุงรักษาการจัดการสวน การให้น้ำและอื่นๆ

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

มีการเข้ามาศึกษาหน่วยงานของเกษตรกรในพื้นที่ หน่วยงานราชการ กรมเกษตรกรรม กลุ่มเกษตรกรต่างๆ จากจากอำเภอและจังหวัดข้างเคียง เช่น กลุ่มหมอดินอาสาจังหวัดกระบี่

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

นอกจากนี้ที่ศูนย์ยังเป็นแหล่งเรียนรู้ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนเพื่อให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการดินปุ๋ยและการจัดการศัตรูพืชให้อีกด้วย

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

-เป็นแหล่งบูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเข้ามาร่วมสนับสนุนด้านความรู้ แลงงบประมาณ เนื่องจากผู้นำและคณะกรรมการให้ความร่วมมือช่วยกันบริหารจัดการการดำเนินงานของ ศพก. ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ เห็นผลงาน ตัวอย่างเช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร สำนักงานปฏิรูปที่ดิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรในชุมชน และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในพื้นที่ได้ โดยได้เรียนรู้จากของจริงและสามารถนำไปปฏิบัติได้ มีเกษตรกรต้นแบบ เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหการเกษตรในชุมชน โดยใช้องค์ความรู้ที่เหมาะสมกับพื้นที่ รวมทั้งเป็นจุดที่ใช้เชื่อมโยงกับหน่วยงานภาครัฐ และเป็นที่พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกรในชุมชน มีหลักสูตรการเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ และการบริการข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งอำเภอทุ่งใหญ่มีพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกปาล์มน้ำมัน แต่มีปัญหาต้นทุนการผลิตสูง โรคแมลงระบาดและมีปัญหาภัยแล้ง อุทกภัย นอกจากความรู้ด้านการเกษตรแล้วยังมีความรู้จากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

๑ เกษตรกรได้มาเรียนรู้จากของจริงเกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้
ได้ใช้ประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๒. มีประโยชน์แก่บุคคลทั่วไป เช่น นักเรียน นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ มาศึกษาหาความรู้เป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องการปลูกปาล์มน้ำมัน

๓ เป็นแหล่งบูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเข้ามาร่วมสนับสนุนด้านความรู้ และงบประมาณ เนื่องจากผู้นำและคณะกรรมการให้ความร่วมมือช่วยกันบริหารจัดการการดำเนินงานของ ศพก. ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ เห็นผลงาน ตัวอย่างเช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร สำนักงานปฎิรูปที่ดิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

๔ เป็นแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีของเกษตรกร

๕ การบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความชัดเจนขึ้น แต่ละหน่วยงานที่เข้ามาร่วมในการดำเนินงาน ศพก.รับบทบาทของตนเอง

๖.ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกโกโก้ในพื้นที่ จัดกระบวนการเรียนรู้การจัดการสวนปาล์มน้ำมัน การจัดการระบบน้ำในสวนโกโก้ มีการนัดหมายวันรับซื้อผลผลิตเพื่อให้เกษตรกรสะดวกในการรวบรวมผลผลิต ประชุมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันเพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูก

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

การบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความชัดเจนขึ้น แต่ละหน่วยงานที่เข้ามาร่วมในการดำเนินงาน ศพก.รับบทบาทของตนเอง

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนกิจกรรมของ ศพก. โดยประสานความร่วมมือระหว่างสมาชิก คณะกรรมการ หน่วยงานรัฐ นักวิชาการ และเกษตรกรในพื้นที่ให้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนด นโยบาย แผนงาน และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรในชุมชน เช่น การจัดอบรม การสาธิต แปลงเรียนรู้ ติดตามผลและปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงเชื่อมโยงความร่วมมือกับเครือข่าย ศพก. อื่น ๆ

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตร ในชุมชน

มีโอกาสเชื่อมโยงกับหน่วยงานรัฐ นักวิชาการ และเกษตรกรในพื้นที่ให้เข้าถึงความรู้และ โอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิต มีส่วนช่วยเพิ่มรายได้ ลดต้นทุน และเพิ่มคุณภาพชีวิตของเกษตรกร สามารถเป็น ต้นแบบให้คนในชุมชนเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์ความรู้ท้องถิ่นผสมผสานกับวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ไป ประยุกต์ใช้ในแปลงของสมาชิก เช่นการวางระบบน้ำ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การป้องกันการระบาดของโรคและแมลง ศัตรูพืช

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ประธาน ศพก. เป็นผู้ใหญ่บ้าน นอกจากนี้สมาชิกใน ศพก. ก็เป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน และลูกบ้าน รวมทั้งผู้สนใจที่มีส่วนปาล์มน้ำมัน และพืชอื่นๆภายในหมู่บ้านและบริเวณใกล้เคียง สนใจเข้าร่วมเป็น สมาชิกของ ศูนย์อีกด้วย

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

มีความยินดีที่ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรในพื้นที่ มีการแบ่งพื้นที่ในบริเวณ สวนใกล้บ้านให้เป็นจุดสาธิต เข้าไปติดตามและให้คำปรึกษาแก่สมาชิกโดยมิได้มีค่าใช้จ่ายใดๆ ร่วมกันป้องกันและ แก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

สร้างการเรียนรู้เพื่อให้เกษตรกร สามารถอยู่ได้ในสภาวะเศรษฐกิจที่ไม่มีอะไรแน่นอน สมาชิกสามารถผ่าน พันวิกฤติต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาทั้งในปัจจุบันและอนาคต เหมือนคำกล่าวที่ว่า เดินคนเดียวอาจเดินได้ไ้ แต่ถ้าจะเดิน ให้ไกลต้องเดินไปด้วยกัน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑) นายสุทินยา ชุมณี	เกษตรกรต้นแบบ	ประธานกรรมการ
๒) นายทวีศักดิ์ บุญทอง	เกษตรกรผู้นำ	กรรมการ
๓) นายระยอง ไทรแก้ว	เกษตรกรผู้นำ	กรรมการ
๔) นายภูมิพัฒน์ สัจจวิรานนท์	เกษตรกรผู้นำ	กรรมการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

ใช้เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิเคราะห์ SWOT

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

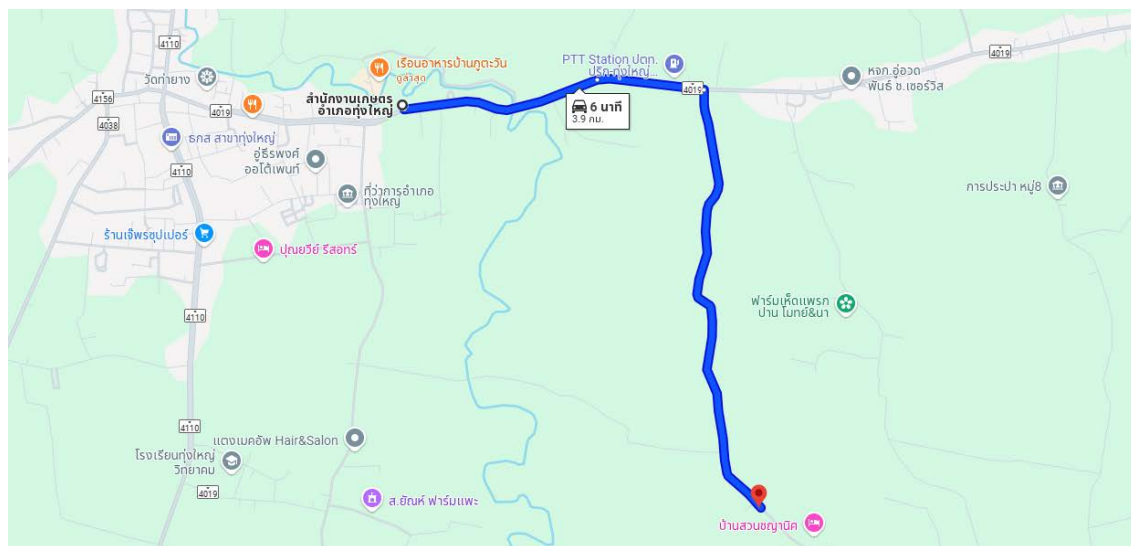
เนื่องจากสมาชิกแต่ละคนมีอายุที่ค่อนข้างสูง ทำให้การให้ข้อมูลต่างๆ อาจช้าและไม่อิงหลักวิชาการมากนัก อาศัยความชำนาญและประสบการณ์ จึงต้องมีความใจเย็นและค่อยพยายามหาหลักวิชาการ เพื่อช่วยส่งเสริมและอ้างอิงสิ่งที่สมาชิกปฏิบัติต่อไป

***หมายเหตุ

๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร